

శతకాలు

భక్తి, జ్ఞాన, నీతి

పాద్యము

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కౌశిక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాదే

గురు గోరక్ష ముర్తి

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు పీఠ్యహ్లాంధ్ర స్వామి

యోగి పరమహంస

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు తైరింగ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయి

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయి బాలా

గురు ఆరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు చక్రవర్తి ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమారాధ్య

వందే గురుపరంపరాం...

నన్ను “నేను” తెలుసుకోవటానికి

నన్ను “నేను” మార్చుకోవటానికి

“నేను” గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంథాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకే దాదాపు 5000 పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా <http://www.new.dli.ernet.in>), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(<https://archive.org>), గూగుల్ వెబ్ సైట్(<https://www.google.co.in>), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(<http://www.microsoft.com>) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంథాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటి, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in> లేక <http://www.dli.ernet.in>
- 2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: <http://www.sairealattitudemanagement.org>
- 3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: <https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: <https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement>

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: <https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంథపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2990100061707

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంథముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

*** సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు ***

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. X

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or](#)
[Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritTTD TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Author's Last Name																														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Year																														
1850-1900					1901-1910					1911-1920					1921-1930					1931-1940					1941-1950					1951-
Subject																														
Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...																						
Language																														
Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu																						

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

శ్రీ

పాద్యము

రచన :

మహాకవి, సరస్వతీపుత్ర, పద్మశ్రీ

“పుట్టపర్తి”

ప్రతులకు :

పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు

కడప.

పాద్యము

త్రుణాబ్జతుహిన ముక్తామాలఁ బోలునే
త్రముల దయార్ద్రాబాష్పములతోడ
గంభీరభావ నిష్కలుషదీప్తులు పర్వి
యొరపెట్టి విడిచిన పరిధితోడ
నవరసాలకిసాల ప్రివిమలారుణకాంతి
నొడి గొన్నజుంజురు జడలతోడ
నావంటిపతితు లెందరినైన రక్షింపఁ
జూచిన యభయ హస్తంబుతోడ

యజ్ఞవేదికవలె బవిత్రారుణములు
నిండుచూపులు దిక్కులనిండి వెలుఁగ,
మాగురుస్వామి! నాపాలి మధురమూర్తి!
వచ్చినాడమ్మ! మాయింటివఱకు నేడు.

1

ఆ మహాముషి చూపులయందుఁ బొడమి
జీవకారుణ్య మెల్లడఁ జిలికినదియో!
నామనోహరు హృదయమంటసమునందు
వేద విజ్ఞాన దీపముల్ వెలసినవియో!

2

పుట్టినది మొదలింత నవ్వుటకుఁగాని
భాగ్యమే లేనియట్టి యభాగ్యుమీఁదఁ
గరుజవారినదేమి! యెవ్వరును లేరె
పాత్రములు నీదు హృదయ సంస్పందమునకు!

3

భయము గలిగించు నొక యమావాస్యనాఁటి
వితథశర్వరిఁ బోలు జీవితమునాది,
లోకములు వెలిగించు చంద్రుఁడవు నీవు
ఎక్కడి ఋణానుబంధమోయీ! గురూజి!

4

వాసనయెలేని ఊద్రపుష్పమ్ము నెవరు
తలదరింతురు? రాలిపోవలెనెగాని,
బ్రదుకుజీకిన నాప్రేతహృదయ మెంత
యింపుగానందు కొంటివోయీ! మహర్షి!

5

శాక్యముని మాలవానిజర్జ రితకుటిని
పూతమొనరించెఁ దేనెచూపులను నాఁడు
ప్రవిమలంబైన నీ పాదరజము నాయ
దృష్టమున నూత్నరేఖ దీర్చినది నేఁడు.

6

సద్గురూ! నాకు నానాఁటి శ్వపచునకును
సామ్య మిసుమంతలేదు నిశ్చయము గాని,
నీవు మాత్రము పాపపజ్జీలజగంబుఁ
పూత మొనరించు బుద్ధదేవుఁడవె, నిజము.

7

కారణము లేకయే బహిష్కారమునకుఁ
బాత్రమైనట్టి నావంటి పతితుమీఁదఁ-
జచ్చుటకై జన్మమెత్తిన జడునిమీఁదఁ-
నింత నీదయ ప్రసరించు చేల? తండ్రీ!

8

నిండు పున్నమనాటి వెన్నెలల నడుమ
గ్రుడ్లగూబకై విరిపించు కుమతు లెవరు?
నాగురూ! నీ యలొకికానందమందుఁ
గానఁబడె నేమొ! దీనుని కరుణగాధ.

9

అయువంతయుఁగూడ నిరాశతోడఁ
గడచినది-శుభాకాంక్ష యెన్నఁడును లేదుఁ-
నా ప్రభూ! నీవు వచ్చుట నమ్మలేను,
పుణ్యములపంట! నమ్మక పోవలేను.

10

కలవలె హఠాత్తుగా వచ్చి నిలిచినావు
తండ్రీ! పతితుని యీ గృహాంతరమునందు,
సత్యమునువోలె నెపుడు శాశ్వతముగాఁగ
నిండుచూపుల నన్ను మన్నింపవయ్య!

11

నా కలుషములు గొలువఁ మానములు లేవు,
నా వ్యథల నెఱిగించు వాఙ్మయములేదు,
నా కనులనీరు నిల్వ సంధ్రములు లేవు,
నన్ను రక్షింపుమని పల్క నాల్కలేదు.

12

ఈ దర్శిదుని హతకుటి నెందుఁగాని-
కోమలంబైన హృదయంబుగూడ లేదు,
విమల నైవేద్యమునకు దీపములు లేవు
కనులలో భక్తికిరణ రేఖయును లేదు.

13

నిన్నుఁ బూజించు నానజనించుఁ దొలుత
నర్హుఁడనెయన్న సందేహ మవలఁ గలుగు
దాఁచినకరంబు వెనుకకుఁ దగ్గిరాదు-
తిగిచినకరంబు ముందుకు నెగసిపోదు.

14

పలుకరింత మటంచుఁ గోర్కెలు జనించు-
నింతలో సిగ్గు నన్నావరించుకొనును,
భావక బలత్వమునుఁ దీసివై వలేను-
పూజనేయు పేరాన చంపుకొనలేను.

15

నీ యెదుట నేను కై మోడ్చి నిలిచినపుడు
మనసునకుఁ దోచు నా చిన్నతనము నాకుఁ
దనువుఁ గంపించు, గుండెలు దద్దరిల్లు,
నా యవస్థితియే పోవునా! యటంచు.

16

బాష్పపూరంబుతో నీకుఁ బాద్యమిత్తు
ననుకొనెదఁగాని, ప్రతిజలకణముగూడఁ
బరమపూతంబు-దమపేరు-పలుకదేమొ!
యన్న సందేహమునకు రిక్తుఁడై నిలుతును!

17

మనసు మెదలదు-గన్నులుఁ గనవు,-వలుకు
బయలు దేరదు ఉపచార వాక్యములకుఁ-
బ్రభలు చల్లనివాతదీపంబు నీవు.
మోహనంబైన యొక ముగ్ధపూజ నాది.

18

సద్గురూ! నీవు నేలపైఁ జరణములిడి
వచ్చునపుడు నాయెడపైన నడచి
వచ్చునటులుండు. రెక్కలు పట్టుకొన్న
కొదమతూసిఁగవలెఁ గొట్టుకొందు నేను.

19

లౌకిక విషాదములగుండె రగిలి రగిలి,
నీచరణసీమ నాశ్రయించితిని నేను
తండ్రీ! యిట నొక్క నూత్నానుతాపమునకు
నన్నుఁ గురిసేతుఁ వేమి యన్యాయ మోయి!

20

ఏడ్చుటకునైనఁదోప నీదేమి-తండ్రీ!
ఈ హృదయవేధ నింక సహింపలేను,
జ్ఞానమునకన్న నాకు నజ్ఞాన మొనఁగి,
నీకనుల నీలి నీడ మన్నింపవయ్య!

21

గాలి బోరున పీవఁ వృక్షములు విఱిగి
నాశనంబైన భయదకాననము వోలు,
నా యెడందలొ-నింకొక్కనాఁటి కేనిఁ
దీర్చికొందును నా గురుదేవు ప్రతిమ.

22

నే ననెడు భావమునఁ దెగసిల్లిపోవు
శిరము, వంచితి గురుదేవు చరణసీమఁ
జేరదేసి కన్నీరు రాల్చితిని నాఁడు
బ్రదుకుఁగూలిన యొక బీదవాఁడు వోలె.

23

తాను నాతోడ మందమందాక్షరముగఁ
బలికెనఁట నేదొ—యమృతపిచ్చిల సుగంధ
మైన నాగురుదేవుని యభయహస్త
శీతలచ్ఛాయలో సొగసితిని నేను.

24

నాతలఁపుపంట-నావాఁడు నాఘఁడపుడు
పలికిన పచస్సులవి వినఁబడనె లేదు,
గట్టులొరసిన కన్నీటి కాల్వయందు
పరమగురుమూర్తియునుఁ గనఁబడనె లేదు.

25

భిన్నతర నై కభావనావేశములను
గలసి వర్తించు సుఖదుఃఖములకు నడుమ,
నొక విచిత్రపు భావ ముట్టుఁత లూఁచె
జీర్ణహర్షము—నాప్రేత చిత్తమపుడు.

26

ఎన్నినిముసము లట్లు పోయినవా యేమొ!
అంతలోఁ దెల్వి దయ్యమై యావరించెఁ
బరమ పూతంబు గురుదేవు పాదసీమ
రాలియుంటిని జీర్ణవ్రతమ్ము వోలె.

27

*

*

పరులఁ ప్రశంససేసి నవ

భాగ్యములందుటకంటె, నాత్మ సు

స్థిరఁడయి పున్క-పాత్రమునఁ

దిన్నను నామదిఁజింతలేదు, యీ

శ్వరు గుణతంద్రగీతములఁ

బాడుదుఁ జిక్క-నిపూవువోలె, నా

పరువము వాడకుండ

నిలిపైమని, రాలినఁజాలు సద్గురూ!

వేదనా శతకము

— . ౦ . —

నీవాక దివ్యదీపమయి, నీ వెలుగుల్పొసరించుచోట-నా

జీవితరేణు వింత వికసించినచో మదిఁజింత లేదు, స్వా
మీ! వెలకట్టరానిది సుమీ, భవదీయ ఋణంబు లీనమై
పోవును నా కృతజ్ఞత ప్రభాతము నీకరుణాంబురాసిలో.

1

నీ కనుఁగోనలందు వెలిసీడలు వోసెడు నట్టి లోక ర

క్షకరకాంతిరేఖల వికస్వరమైనది నాయెడందలో
రేకులువిచ్చి-నీవు విదలించిన నవ్వులు క్రొత్తతావులై
ప్రాకినవయ్య! యీ పనితలంపులఁ జిక్కని నోమునంటలై .

2

నేరొక పూలమాలనయి, నీవరణామ్బుజ సీమఁబండి, య

ష్లానములైన వాసనలు రాలిచిపోవలెనందుఁ గోరుకొ
న్నాను ప్రభూ! దురంతతమసాంతరితంబగు జీవితంబుతోఁ
గానని కోర్కెకై-గనులు కాయలుగాయఁగఁ గాచియుండెదన్.

3

'నా'యని చెప్పి కోఁదగు మనస్సులు లేకయె కుంది, నరక

ప్రాయములైన జీవిత విలాసములన్ దురపిలుచున్న ఈ
ష్కాయువు నాకు-నీవాకఁ డఖండరసాకృతిఁ దోచి పిచ్చియై
పోయె నిదేమి కర్మము ప్రభూ! నిను నెంచుట పెద్దదుఃఖమై.

4

నీవు వచించినట్టి రమణీయవచస్సులు మాటిమాటికిన్

భావన సేయునప్పుడు భవన్మృదు రూపముమోలనిల్చిన
త్రై, వెతఁగుంది నేనెఱుఁగునై ధరలోనికిఁ గ్రుంగిపోదు, ల
జ్జావివశంబు-నాయెద-ప్రళంపయొనర్పదు మూకపీజయై.

5

నీచిటునవ్వు దివ్యతటిసీవిక చామ్బుజమంజులంబు, కా
నీ చవిలేని నాతలఁపు లీసౌగసుందన మోర్వలేవు-న
న్నేచును దీప్రమై యపనయింపఁగ సాధ్యముగామి, దుఃఖకీ
లాచిత బాష్పపూరముల రాల్తును ధారలుగాఁగఁ గన్నులన్.

6

అశానిరాశయై బ్రతుకునందు నశించుట దప్ప-వేరు వి
శ్వాసములేనీ నావలపు పంటగఁ దక్కి-తివన్న యా సమా
శ్వాసము మాసిపోయినది స్వామి! వియోగము సైఁవలేని యా
వేశము-ఘోరమై బ్రదుకుఁ బీల్చిన దొక్క మహాజలూకమై.

7

స్వామి! భవత్పయోజనదనన్నిధి నాదురవస్థ దెల్పి-న
న్నోము మటంచుఁ జెప్పికొన నూహజించునుగాని, యంతలో
నేమొ వచింపరానిది గ్రసించును-సిగ్గు-మడీయ శీర్షమే
భూమికీఁ గ్రుంగి, చొచ్చుకొని పోవును చీకటిలోఁతుదారులన్.

8

నీమహనీయ తన్దైలియనేరఁగనై తి నటన్న చింత నెం
దో మతివోయి యాకులతఁ దూలఁగఁ గ్రొత్తమొగిళ్ళ పుప్పొడుల్
త్రామిన వింతనవ్వులను రాల్చిననున్ గెరలించివై తు స్వా
మీ! మరి నేను నవ్వెదను మీకయి-వాసనలేని నవ్వులన్.

9

నీ యమృతంపు నవ్వులకు నిఘ్నరభావము కవ్విరేఁగు నే
మో! యెదురై యెండద కొనఁబుట్టును-నల్లని త్రాచువోలె, బా
ధాయిత హాస, మింతకును దథ్యమ-యేడువలేని నవ్వు తం
ద్రీ! యది భావనాబలము డీల్పడిపోవు సమన్వయింపగన్.

10

నీ చరితామృతంపురుచి నిండిన నామదికన్యసత్కథల్
వాచవిగావు రేవగలు భావనకందని నీ స్వరూపమున్
యోచన చేసిచేసి వెడయాహాలు మ్రోడులెయ్యె సేవకున్
గాచిన జీవితంబునకె గల్గుదు శాంతిలవంబు నేటికిన్.

11

నాగురుదేవ! నాయెదుట నాట్యము లాడిన యట్లు దోచి యెం
దేగితివయ్య? ముందు నటియింపక యీ విరహప్రతంబుతో
ప్రేగెడు దుఃఖజీవిక భరింప, భరింపఁగనీవు, నీవు నా
పైఁ గురియించినట్టి యనుభావ్యల సత్కరుణా విశేషముల్.

12

నాకవితా ప్రసూనము లనారతమున్నవదీయ మంజుల
శ్రీకరపల్లతావిచికిలీకృతచిత్తములై, మరందధా
దాకలహర్ష జీవనవిలాసములన్ నటియించి రాలిపో
నీకమనీయ రూపములు! నీదిరుసీడలు ప్రాకు చోటులన్.

13

నీవొకసారి చూచిన ఘనీకృతి నొందిన నాయెడంద-చిం
తా వివశమ్ము-మత్తుగొని దాటులు గొట్టును లేడిపిల్లయై
నీవొకసారి నన్ను గమనించుచు ఘక్కున నవ్వినంత నే
పూవులుగాఁగ రాలిపడిపోవును జీవితకాంక్షలన్నియున్.

14

తలవయఃజిన్ని చుక్కలవితానముఁ గప్పిన యట్టులున్న పా
టల మన్యణంబు మందరజటావలయంబు నటింపఁ, గన్నుఁగో
నలఁ గళలూరఁగా నిజము నాయెదుటన్, దడికంటివిచ్చుఁ జూ
పుల నమృతంబు ధారలయి పోవఁగ శాంతినీ గొగలించెదన్.

15

ఏనుభవద్వియోగము సహింప నటంచును జెప్పఁబోవ, నే
దో నెవమొడ్డి నాతలఁపుఁ దుంటలు గొట్టెదు నవ్వి నవ్వి, నా
ప్రాణము లేల దీసెదవు స్వామి! యితే బ్రదుకంగనై న నీ
వో ననువెంటఁదీసికొని పో బ్రదుకున్ మరిభారమైనదో.

16

నాగృహమందె నిల్తునని, నాకుసుమార్చనయే గ్రహించి న
న్నేగయి కొందునంచు-వచియించి, యమాయికమౌ నెడందలో
మ్రోగఁగఁచేసి తాళలు ప్రభూ! కనుపింపవు-చూచి చూచినా
మూఁగతలంపు లన్నిదికిపోయిన వెన్నియు యుష్ణబాష్పముల్.

17

నేనొక గొప్పవాఁడనని నీకడడాబులు గొట్టలేదు, తం
డ్రీ! ననువంటి పాపిని భరింపగ లేదిల, కాని త్వత్కృపా
నూనపవిత్రదేవధుని యుట్టుట లూఁగినచోటఁ బాపచిం
తానిబిడాట్టహాసములుఁ దట్టఁగవచ్చున యేమిరా, ప్రభూ!

18

కాయలు కాదునేమొ నిడుగన్నులు నీకయి కాచి కాచి? తం
డ్రీ! యిఁకనై న నాశ్రమ గణింపవు పైని పరీక్షసేతు వే
మీ? యిదె-బాకు-చీల్చికొను మీ యెదకోధన సేసికొమ్ము దీ
జ్ఞయతమైన నా హృదయ సదృశమునే పెనుదివ్వె యేయనో!

19

గుండెలు గ్రుళ్ళి యేడ్చుటకుఁగూడ గళంబునఁ జెమ్మలేక భ
క్తుండు జపించునంత కొనగూడదొ నీదయచాలుఁ నాకు, వే
దండము ద్రొక్క-నోర్చు నెలతాపటలంబు? పరీక్షనెగ్గు యో
గ్యుఁడగు నేని నీకరుణఁ గోరునె? వడ్డికెజ్జెల్లు కోవవో?

20

పతితుడ నేను, నా పతితపాపనమూర్తివి నీవు, తీవ్ర శా
శ్వతములు-పోరు లిర్వురకు సంధిలె- బాపమొనర్చ నా కళం
కీత మతి తెగ్గులేదు, చిలికింపవు జెమ్మెట నీవు పాపనం
తతిఁబడఁగూల్పుజూడవలెఁదండ్రీ! మరెవ్వరు గెల్చుకొందురో!

21

నీవు పరీక్షసేసెద వనేకవిధంబుల నన్ను, నీ పరీ
క్షేవిధి కాఁగలేక కలుషంబున నిందయొనర్తు నిన్ను, గా
నీ వెనువెంటనే యెడఁదనిల్చును నీదయ-వానకాకులై
పోవును గన్నులందుఁ బడిపోదును కూలిన పెద్దవృక్షమై,

22

పాపము చిట్ల-నెత్తివయి ఘక్కున నవ్వఁగ సోలి, లోక నిం
దాపరిశీర్ణజీవితమునన్ లవమూరట లేకయే, వృధా
శాపుటపాకవేదనలు చంపినఁ జావక నిల్చినాడ నీ
నాపయినా భవద్రభసన్యాటము? న్యాయము నీకు, నద్గురూ!

23

ఎంతగ నేడిపించెదవో? యీ జడకాష్టము నేడిపించి నీ
పంతము దీర్చుకో! తనువుఁ బాసినఁ బుణ్యమె పండిపోవు ని
శ్చింతతఁ బోదుఁగాని, ననుజీవముతో మననిచ్చి, కష్టముల్
వంతకుఁదెచ్చి, గ్రుష్కకము ప్రాణము-నీకు నమస్కరించెదన్.

24

నా దురవస్థ లెంతటి ఘనంబులొ, తండ్రీ! రవంత యేని నా
పై దయగల్గ దే? వికలభాషముతో నడిఁజుట్టు కొంచు ని
శ్లే దరిలేని యీభవము సీఁదఁగనేవలె నేమి! యాత్మన
మోదము లేదో? యెన్నటికి మోక్షము లేదో? విపన్నజీవికిన్.

25

బాంధవులేల నన్నుఁగని పల్కరటంచన-నీకు రాముఁడే
 బాంధవుఁడన్న మంత్రమును బట్టుగ నాయెడ గ్రుడ్డిమోహ సం
 బంధము ముళ్ళుదీసితిని-స్వామి! గదా, మరిసీవె యిప్పు శో
 కాంధునిజేయివీడిన నికఁగతి యెవ్వరు? నాకు సద్గురూ!

28

తల్లి గతించిపోయినది-దండ్రీ దరిద్రతఁ గ్రుంగె-నింకనా
 తల్లి యుఁదండ్రీసీవె గద! తథ్యముగా నునుపాల వెన్నెలలో
 చల్లు నెడందతో మనిది, చక్కని శిక్ష యొసంగి, కమ్రసం
 పుల్లము-జీవితం బొసఁగి-ప్రోచుట సీపనికాదో? సద్గురూ!

27

రాముఁడు నాకు సీవెయ్యి రక్షయొనర్చుము లేనిపోని పో
 రాములు గట్టిపెట్టుము, పరాత్పరుఁ డన్నను వేరులేదు, తం
 ద్రీ! మరిసీవె జిత్తులఁ జలింపఁగఁ జేతువు, చూచినాములే-
 సీమరియాద-సీయడుగు నీడలనేఁ బెనవై చి చుట్టెడఁ.

28

ఒకపరి సీవు నావలెనె యొక్క మనుష్యుఁడ వింతవాఁడవై
 సకలము నాక్రమించుకొను శక్తి నదెక్కడ మోచితంచు మా
 మకహృదయంబు పల్క-ననుమానముదోచును, వెంటవెంటనే
 తికమకలొదు, పంకిలమతిన్ సుడిఁజుట్టెదనన్ని చింతలఁ.

29

సీవదనంబునఁ మనసునిల్పిన యొక్కనిమేష మంతయుఁ
 సీవయి దోచు-నాకనుల నిండును బచ్చి వెదుళ్ళకాంతి యే
 మోవినిపించు, నాయెడఁదమోసల వై దికముక్కమూహ తం
 త్రీవిశదామృతస్వనము నిండుతనంబులు క్రేళ్ళు దాఁటఁగఁ.

30

కాంతులు జారిపోవు కడకన్నులతో ననుఁజూచి యాన వె
ట్టింతువు పాడుమంచు నపుడీయెద పెళ్లన వ్రీలనో స్వయో
ద్రావంతమటంచుఁ దోఁచెడును, స్వామి! నినున్ గనుఁగొందు-వేదనా
దంతురితంబునా పెదవి దాటులు వెట్టును దుఃఖబాష్పముల్. 31

అసలు దూయు నీ మృదు దయాపవనంబులు వీచునంత, స్వా
మీ! పివమెత్తు సమ్మదము-మేను హరాత్తుగ విస్మరించి, నీ
నాసముఖంబునన్ గలుగ నంతరముదల పోయకేమి యో
యా!-నఖ! యంచుఁబిల్తమని యెంతును నా హృదయాధినాధునిన్. 32

మోయఁగరాని చెడ్డతలఁపుల్ పెనునాగులు వోలె నాల్కిలన్
నాయెదఁగ్రోయు-నిల్చుకొన నా వశమా? గురుదేవ! చిత్త భూ
షాయిత మూర్తివై వెలుఁగుఁ జల్లుచు నిల్చినఁగాక పాప కీ
లాయిత జీవి కర్కశవిలాపము లెవ్వరు వింద్రు? సద్గురూ! 33

మాటికి మోసులెత్తుక సుమాలపు భావము లప్పడప్పుడే
సూటిగ గల్గివైచిఁ దెగఁజూతును, కాని యనేక జన్మ న
న్నాటితమైన యీ పశుత నన్నుఁ దెమల్చుకొనంగ నీద, యు
త్పాటిత బుద్ధినై సుఖము పజ్జలఁబారుదు వెఱివాఁడనై. 34

అఁచెడు భావముల్గలఁచునప్పుడు, ధార్యముతోడ నేఁదెగం
జూచెడనప్పు, నీవు ననుఁ జూడవలెన్ ప్రభు! యూర్పు మంటలన్
గ్రాఁచిన దేహమున్ యెలుఁగురాలిన కంఠమునొచుఁ దీవ్ర చిం
తాచితుఁడెచుఁ జుట్టుకొని తల్లడమందుదుఁ ద్రాచుపోలికన్. 35

పరులున్నాహము మోములందు వికసింపన్నవ్వఁగాఁ జూచి, యీ
శ్వరునే పూవులఁ బూజఁజేసిరో గదా వారంచు! వాపోదుఁ దం
డి! రవంతేనియు నవ్వ నాకెపుడు రానేరారు-నాకర్థమే
మిర? యేదో యొక చింతపట్టికొని నన్ మ్రొంగున్ దివారాత్రముల్. 36

ఓక్కొకఁ ఛారి నవ్వెడు సుయోగమె జన్మకు లేదటన్న, పెన్
కక్కుచిత్తన్ ముఖాహసిత కల్ప మొనర్తునుగాని, బాధచే
బొక్కుదు-రంగు కాగితపుఁ బూవులఁబోలిన యెండు నవ్వులో
నెక్కుడి శాంతి! పైని దహించుచును డేగెడు క్రొత్త దుఃఖముల్. 37

గుండెలుదన్ని ప్రాణములు గ్రుమ్మెడు దుఃఖము వోవునట్లుగా
దండిగ నేడ్తమన్నను వృధాదురహంకృతి యేడ్వనీదు-పె
న్నొండలవంటి దుఃఖముల కున్మదిచూగదు నిల్చి, తండ్రి! యీ
యెండినకట్టె బాష్పజలమే గజవై నది, నా యభాగ్యతన్. 38

ఏడవకున్ను, గుండెలవియించును బెన్వగపున్న బాష్పముల్
గూడ కుగగ్ని కుణ్ణమునకున్ నుసియైనవి లేవు-ప్రేమరా
పాడఁగ దండిగా నొసఁగి బాష్పములై నను-నానదీర న
న్నేడువనై న నీవు! యిది యేమి యనర్థమురా! జగత్ప్రభూ! 39

నవ్వులు భాగ్యవంతులకునై ముడివేసి బిగించినారు పో,
నవ్వెడు భాగదేయముల నాదృత జన్మకు లేవు, పోననీ
నవ్వక యేడ్చిపోదమనినన్ మఱితోడదు-దైవదృష్టిలో
నవ్వుకుఁబోలె నేడ్చునకు నాణ్యము హెచ్చినదేమిరా? గురూ!

పరసతులన్ గనుంగొనినఁ జాడుమనంబొక పిచ్చికుక్కయై
 పరుగిడు నై తిక్కంబులగు బంధములన్ దెగదూసి వెంటనే
 మెఱయునిరమ్మదమ్మువలె మీ హితబోధలు-వీనిమధ్య నా
 యురమొక శుష్కకాష్టమగునో? తెగఁగాలునో? యంచు నేడ్చెదన్. 41

అప్పుడపు దాత్తవంతుల-మహాత్ముల జీవితముల్వరించి, నే
 నెప్పుడెప్పుడంత యౌదునని యిబ్బడియౌ కుతుకంబుతోఁ బ్రయ
 త్న పడెదఁగాని, నా తెగువ దగ్ధమగున్-బయి నెత్తివమ్ము ని
 స్కృపములు విఘ్నముల్ ననుదరింపఁగనీయవు, తండ్రి! నాగురూ. 42

కలుషితవృత్తి నొక్కడవరార మొనర్చిన దాని నోర్చికోఁ
 గలుగుటయే గదా, నిజముగానమరత్వమటన్న! బుద్ధి ని
 చ్చలు మదినిల్వ దాక్షణమశాంతిని వీడి దురాగ్రహవ్యధా
 కులితుఁడనై నటంతు, నొక క్రోతిగ-నొక్క పిశాచరీతిగన్. 43

పరులను నిందసేయుటది పాపము-గాని రవంత నా మనోం
 తరమున నొప్పుగల్గినఁ గృతాకృత చింతలు మాని, రేఁగి, ని
 ఘ్నకముగఁ దిట్టుదున్-బిదప సూడును నన్ననుతాపమప్పుడున్
 బురపురఁ బొక్కుదున్-దెలివి మూఢతనొందెనటంచు, నాగురూ! 44

పూఁపకయన్సులో నుడుకుఁబోతు తనంబది, మంచి చెడ్డలన్
 దోఁపఁగ నీదు, తండ్రి! నగుదున్ బెరవారలఁజూచి నేనె వి
 ద్యాపరిణాహశాలినని-తద్యముఁ జూచిన నేనెబో యవి
 ద్యాపరిరంభజాల్ముడను-దర్పచర ప్రవిలుప్త చిత్తుఁడన్. 45

గగనమునందసంఖ్యమయి కాంతి వెలార్చెడు తారకాసుమా
శి! గనినయపు చేతము జ్వలించును-నే కవిసన్న భావమున్
సెగలయి పోవునూరుపుల-జీవితమొక్క నిశీధమాచు నె
వ్వగలఁ దపింతు నేకతమ-పాపము పండిన గ్రుడ్లగూబనై.

46

శాంతి యలభ్యయోగమని సత్పురుషుల్ వచియింప విందు, నా
స్వాంతము వేటకుక్కవలె జఱున దాటులుగొట్టు, దండ్రీ' నే
నెంతగబట్టికొన్న గ్రహియింపదు నాగతియేమి! ముక్తి చు
ద్ధాంత వినోద! దీనజనతాపన కారణజన్మ! నాగురూ!

47

అలయభూమి దోచెడు ప్రయత్నముఁ బూనిన చోరులన్ ధను
శ్శాలులు రామలక్ష్మణులు చక్రియ నిల్చినవారు-తద్విభా
గోళముఁ జూడలేక పడఁగూలిన, వేకువ రాముఁ గన్నులన్
గ్రోలిన భక్తులందుఁ బలుకున్ దులసీ ప్రభుఁ డెంతధన్యుఁడో?

48

ఒక యవివేకి యాగ్రహమునూని పదాహతిడుల్ల సేసినన్
బ్రకటము సేయఁదా-మధురబాబుకుఁ-దన్ననికొచ్చి ధర్మక
ర్తకు-యతి-రామకృష్ణుడు, పరప్రతిహింసకుఁ దల్లిడిల్లి, య
త్యకలుషవృత్తి ముగ్ధ హృదయంబున, కెంతతి శాంతిరా! గురూ!

49

ఒక పని ముందు వెన్న లను యోచనలేక ముగించివై తు, మ
స్తకమున దయ్యమూనినటు, స్వామి! యనంతరమూహసేసి యూ
రక పరితాపమంది కనులన్ సలిలంబులు చిమ్మిపోతు, నీ
వికలితబుద్ధి కెన్నఁడు వివేకము గల్గి తరించురా, గురూ?

50

త్యాగము-భోగవృత్తి కొకయంగముగా సవరించి, భోగము-
ద్యాగపరంబుగా వెలసిరంట మునుల్-మిముఁదోలె, వారి సూ-
త్రాగమపట్కె భావముల యందు లగింపక, వెట్టివాఁడనై
యీ గతి నొక్క వెట్టిబ్రతుకీ డును-దుస్తర దుఃఖభీషముఁ.

51

జనకునివంటి యొక్కరుఁడు సత్యమొ! యూరటలేని కుష్క-
ల్పనమొ యటంచు నెంచెదను, భావనకందదు-త్యాగభోగముల్
పెనఁగొనినట్టి జీవితము-వేసటసోలుదు, తండ్రి! గోరు వె
చ్చనివగు నూపులే మిగిలి శాంతికి వేకరు కుష్కజీవినై.

52

భిక్షుకుఁ డెవ్వడై నఁ గనుపించిరచోఁ బయినున్న వప్రముఁ-
దక్షణమెత్తి యిత్తునని తారసిలున్నది కాని, యంతలోఁ
బక్షమలెత్తి నాకనెడు భావము కప్పెడు నీకు శంకలో
నక్షముఁడొచు రాయవలెనై కనుఁగొందును వాని వేదనల్.

53

కడుపునఁగాలు నాఁకలికిఁ గన్నులు చుమ్ములుచుట్ట, భిక్షై
యడిగెడు నాదుసోదరుల నందఱిఁ జూడఁగ లేక, నింట పె
ట్టెడు గతిలేక-నే నటమటించుచు వెట్టిగవచ్చి, వాకిళ్ల.
వడిఁబడఁముసి, మాయవిధివైఁ గురియించెద నగ్నిఖండముల్.

54

తమ్ముల రక్తమాంసములు దాహభరమ్మునఁ జీల్చి, భోగరా-
జ్యమ్ముగ్రసించు నీధనికజాతికి లజ్జయె లేదటంచుఁ జి-
త్తమ్మునఁదోఁచి, యిట్టి గడితంపుఁ బనుల్నిహియించునేమి దై
వమ్మని యావటించెదను-బావురు మంచొక యావుపోలికఁ.

55

మన యాచారము నవ్వటాలయి జగన్మాన్యంబు, వై ధేశ్య వ
ర్తనమేదో యొక గౌరవంబునెడు జల్పాకుల్విజృంభించి, శో
భనహీనంబగు సంఘముననినఁ దీవ్రజ్ఞానికల్ ప్రేగు నా
మనమందుఱ్ఱు లాగుదుఁ ప్రతిఘదూమ్యాగ్వస్త తేజుండనై.

56

దాసత దాస్యమంచును యథార్థముగా గ్రహియించు చాత్వికా
వేశములేక, బుద్ధి చెడి, వీఱఁడులై, పరదేశశుష్క-వి
ద్యాసముపాత్తమౌ చెనటి దర్పముతోఁ గికురించుచున్న యీ
నా నహజన్ములననిన నా మది బీటలువారు, సద్గురూ!

57

మా హృదయంబు లాంగుల సమాదరణంబున కప్పవోయి, వి
ద్యాహృతి యింటిబత్తెమున కంగముఁగాఁగ సమన్వయించి యి
ట్లే హతభాగ్యతన్ముమిలి యెచ్చుటకై నను లేక యీశ్వరే
చ్ఛాహతలొదుమో! యెడఁద చచ్చినజాతికి మోక్షమున్నదే!

58

తరిమెడు నూత్ననాగరికతా మదిరారసమత్తులై న యీ
పురుషులు, దాని తత్త్వమును బూనిక నూహ యొనర్పరేమి దు
ర్భరగతి? దేశమంతయును బాడయిపోయిన లేవనట్టిని
ద్దరయిది చావొ-నిద్దరయో? తోచదు రెంటికి మధ్యరీతియో!

59

అయునె యంగభాషకొఱకై -తఱితిపులఁ దెనునోట “న
మ్మా” యని పిల్వనేరని కుమారునిఁగన్నది తెన్నతల్లి! స్వా
మీ యెదక్రంగిపోవును సుమీ, కని, భక్తియు భుక్తిలేని శు
ష్కాయువు లిట్లులే వితగఁ జావఁగనేవలెనేమి సద్గురూ.

60

జ్ఞానపరిష్కృతమ్మయిన స్వానుభవంబటి, మానవత్వమే
గానికినమ్మి, కుచ్చితముగట్టిన గూండు, మహాస్మకానధూ
మానిలభీకరంబులగు మాంబలతో జగమేర్పు నీచుల
నాని పురస్కరింపరంట! నా మది కెక్కడి శాంతి, నద్గూరూ?

61

మదికినిఁ దీసిగాఁబలుకు మాటకు-నామడమారమైన. యీ
హృదయవిహీను లెట్లు గమనింతురు? ప్రేవులు విప్పిచూపిన
న్నిదియొక గారడీయనెడ లేమని లాభమువారి? దండ్రీ! నా
బ్రదుకున కిట్టి భాగ్యమును వ్రాసిన బ్రహ్మనుఁ దిట్టఁగావలె.

62

కాలినవత్తులట్టులు, వికారములై కళలేని శుష్క వి
ద్యాలయముల్-మనస్సును పదార్థమైలేని గురుల్-విజ్ఞిర కం
కాళములై న పిల్లలనుఁ గాంచినఁ గన్నులుగుట్టు నాకుఁ. దం
డ్రీ! లయకాలనృత్యము ఫలించినదేమిర దేశమందున?

63

గాంగతరంగగీతములు కిర్ణవధంబుల జోలవాడ, న
ర్వాంగములందు భారతమహాత్వము పుల్కలురేప, నాశ్రమా
లింగిత క్రమపాదపతలిఁ శ్రుతులూరిన ముక్తిపుష్పసా
రంగము నాదుదేశమున రాలినదేమి శతహ్రదావకుల్?

64

ఆ మునియజ్ఞవాటికలకన్నఁ బవిత్రములై న భావరే
భామహానీయముల్, తటవికృష్టరసాత్మసమాళి కన్నులు
గోమలముల్, దయాభరవికుంచితముల్, ఋషిఖోతపూత హృ
ద్భూమిక-లందు హత్తినవిపో! పరమాత్ముని దివ్యగీతముల్.

65

శివప్రామందతరజ్గదోలికలపైఁ జెన్నారు సారంగ భౌ
 లాప్రావీణ్యము-ముగ్ధమణ్ణనవతీలజ్జాదరస్పర్శశీ
 లా ప్రస్వన్నవిపంచికారసభర ప్రకృతిముఖ్యోయి, జీ
 ర్ణప్రజ్ఞాల్, క్రుతివచ్చి నిల్చినవి, క్షుద్రందై న దేశంబునఁ.

66

రాసిక్యంబు నశించి నిల్చినది జీర్ణచ్ఛాయ, ప్రాచీన మే
 ధానంప త్తి గతించి దక్కినది క్షుద్రప్రజ్ఞ, యదై వ్యత భా
 వాన క్తుల్ మరణించి పేర్చినది గర్వగ్రంధి, సత్కార్యని
 ష్టాసౌజన్యము గూలిపోయినది, దేశం బేమిగానున్నదో!

67

అంతకునంతకేర్చి ప్రళయనిలమట్టులు దేశమెల్లనా
 క్రాంత మొనర్చె రాక్షసవిలాసము, భౌతికమే మహారమా-
 వంతయుఁ బారమార్థికతయన్నది మందునకైన లేదు, సి
 ద్ధాంతములందె నిల్చినది ధర్మము. గుత్తుకదన్నఁ బ్రాణముల్.

68

పరనిందాకరణంబె హృద్యతరమౌ వాక్స్పేధి, మద్యాదిపా
 నరతుల్నభ్యత, ఘోరదుష్పథపదన్యాసంబు సంస్కారముల్,
 పరనారీపరింభణాతురతయే రాసిక్యమీ, పాప మం
 దీరకింప్రజ్ఞలు రాజకీయములు, దండ్రీ యేమి వాపోవుదుఁ.

69

అంగదసంగవిండు వికలాంగునిఁ జూచిన సాయమింత సే
 యంగనలేదు పొమ్ము, పలుకైనను మెత్తనలేదు, కుక్క వో
 లెం, గనరించివై తురు-దరిద్రుని జీవితమన్న దెంత దా
 మెంగిలిచే విదిల్చిన గ్రహించును-నిల్చునుగాదా నా గురూ.

70

మనసొక పెంటకుప్పకు సమానము, చేపెడు చేతలన్నిటన్
దనయభిమాన దర్పములె తాణ్ణ వమాడును, కుచ్చితంబె రూ
పెనసిన బుద్ధియైన గ్రహియింపదు లోకము, వేషధారి నె
త్తిన నుపవిష్టఁ జేసికొను, దీని రహస్యముఁ దెల్పురా! గురూ!

71

ఒక పలుగాకి పెన్నిటికి నుత్తమ శీలవతీమతల్లి చి
క్కక మఱిచిక్కఁగా, నతఁడు కన్నుల కుండలు వీరుగారు నం
తకుఁ బడమోదుఁ దత్సతినఁ, దాఁబెర చోటుల మేసివచ్చు-నా
నకియనుఁ జూచినప్పుడవశంబుగ నేడ్చెదనోయి, నద్గురూ!

72

ఈ లయతాణ్ణవంబును సహింపఁగ వేయిమనంబులై ననున్
జాలవు దండ్రి! ముష్కరవిశంకటతాదన భీమదూమ ప్ర
జ్వాలిత సంఘముననఁగఁజాలను-జాలక తీర్చలేను-ఆ
భీలము, తండ్రి! యీ విదురపీఠకుఁ జీవికఁజేర్చి యేడ్చెదన్.

73

తాదీతమైన నాగము విధంబునఁ జిత్తము రోఁజెడున్ రుషా
పీడితహృదు, శాంతియు-వివేకము నిల్వదు, -పిచ్చియై త్రి నో
నాడుదు సంఘమున్-గరినమై యది నన్ను బహిష్కరించి పో
రాడును-దానితో నవశుడై, యనహాయతఁ గ్రుంగిపోయెదన్.

74

పొరవడి నవ్వినన్-హృదయపూర్వకహాసము పేతుఁగాని,
బృరముగఁ బాలలో వినముఁబ్రామిన నవ్వులునవ్వి, యున్న నే
ల్వారి వలపింపనేరను బ్రభూ! యవలేపభరంబలంబు నం
దరు వివులీకరింతురు, యధార్థముఁదేల్చిన దొడ్డవారలై.

75

న్యాయమటంచుఁ దోచిన మనంబున జంకొకయింత లేక, య
న్యాయము నడ్డగించుటకునై ప్రయత్నింతునుగాని, తండ్రీ! య
న్యాయము న్యాయమై వదనమాడుట నాదురహంకృతి ప్రకో
పాయితమండ్రు! తామొక యహంకృతి దేల్చిన భాష్యకారులై.

76

పొగడుటయన్న నాకు సరిపోవదు, నన్నెవరై న నమ్ములై
పొగడినఁ బొంగిపోయి యనుమోదము సేయను, నా ప్రశంసలో
నగుపడు కుచ్చితంబె, యయినన్ బలవంతముమీఁద నొక్కరిన్
బొగడఁగఁ జెడ్డకారణము పుట్టును-నాగతియేమి? సద్గురూ!

77

“అకలుషవృత్తి భిక్షమునకై ననుఁ బొమ్ము-పరప్రశంస సే
యకు” మని యానపెట్టితిరి-యాగుణమొక్కటి లేనిదాననే
ప్రకుపితచిత్తులొఁచుఁ బబబాములఁ బెట్టిరి నన్నుఁ, దండ్రీ! చా
వక యొక కొండచిల్వనయి వట్టితిఁ బ్రాణము మొండివాడనై.

78

పరులఁ బ్రశంససేసి నవభాగ్యము లందుటకంటె నాత్మ సు
స్థిరుఁడయి పున్క-పాత్రమునఁ దిన్నను నామదిఁజింతలేదు, యీ
శ్వరు గుణతంద్రగీతములఁ బాడుచుఁ జిక్కని పూవువోలె, నా
పరువము వాడకుండ నిలపైమని, రాలినఁజాలు, సద్గురూ!

79

పడగలుదాఁచుకొన్న వెనుపాములకై మనలేను-లేనిచో,
నడుగడుగందు వచ్చిపడు నాపదలన్నిటి కోర్వలేను-చే
విడువఁగలేను భోగములు-భీకరముల్లృహియింపలేను-నా
నడత విచిత్రమైనది, మనమ్ము విచిత్రతరమ్ము-సద్గురూ!

80

సుకముల్లూచిన నందులో నొదిగి కూర్చున్నట్టి దుఃఖంబు, జ్ఞానకృతిష్టూచిన నందులో బొదుగు నజ్ఞానంబు, ప్రేమైక శంసకులస్తూచిన నందులో గల భవిష్యద్ధర్మియోగంబు, మామకచిత్తంబునదోచు శాంతి యెటు సంప్రాప్తించునో సద్గురూ!

81

ఒక్కఁడు, సాధువృత్తియయి యుండెడు వానికి, లేనిపోని పెన్నిక్కులుఁ దెచ్చి ప్రాణము గ్రసించును. వేరొకరుండు-దుర్మదన్యకృతశీలుఁ డప్పికొను నైకసుఖంబులు-దీనికర్థమే చిక్కఁడు, తండ్రీ! యోచనమునేయుట కెంతగఁ దల్లడిల్లినన్.

82

ఒకరుఁడు సీగుణ స్థవములో పికఁజేయుచునుండ, వెంటనే పకపకనవ్వి భక్తు నొకభ్రష్టునిగా-నొకవెట్టివానిఁగాఁ-బ్రకటముసేయు వేరొకఁడు వానికి శిక్షయెలేదు-పోని, వీనికె మరిశిక్ష వై చెదవు! నీ పరిపాటి విచిత్రమో గురూ!

83

పూవులుబూవ నేలగడివోవఁగ నేలయటంచు-స్వామి! ప్రేమావిలచిత్తుడై బ్రదుకునందుఁ దసించు-క్షణక్షణంబు నెన్నోవెలయింతు వీవు; భవదుజ్వలలీలలుఁ గూలిపోవు నద్యోవికరంబులౌచు; వినియోగముఁ దెల్పవదేమి? సద్గురూ!

84

ఆకసపీఠిలోఁ దరఁగలై ప్రవహించు శకుంతకంఠ వీణాకలగానముల్విని వణంకుదు-నేదదలభ్యశాంతి చిత్రీకృతుడై విహంగత వరింతును!-పక్షులుఁగూడ ఊద్రతావ్యాకులమైన యీ బ్రదుకు కట్టులు సాఁచునయేమి? సద్గురూ!

85

పుల్లములై, కపోతములఁబోలెడు, సంపెంగ పూలవాసన
ల్పలైడు గాలులన్, రసభరంబు ప్రపంచము; కాద-కాదు-మే
నెల్లఁగృళింపఁజేసి గ్రసించును మృత్యువు, దీని తత్వమున్
జలుటకే నశించె వివశంబయి-యెన్నియొ భావపుష్పముల్.

87

అడవులలో నొకమృగమై,
పడియలలో నీరుఁ ద్రావి, బ్రదికినచో, నా
కడుగడుగునందుఁ గలిగెడు
నడలుఁ గలుగవేమొకో? -దయాసుదుభరణా;

87

పాపంబున కాకరమై
తాపమునకుఁ దానమైన తనువేడుచు, జె
ట్టో! పుట్టగానో! పుట్టిన
నా పుణ్యము పండిపోవునందును, దేవా!

88

పరుకంటఁబడక, యెందో
పరువము వెలిఁగించి, వయసు వ్రాలిన పిదపన్
ధరనొరగెడి విరిగా కను
నరజన్మము నొసఁగితేల? నా గురుదేవా!

89

ఔను ప్రభూ! మదీయ సకలాశలు నీవయి, పాపవృత్తికిన్
దానకమైన 'నే'నను పదార్థము పూర్తిగమాసి, బ్రహ్మ వి
ద్యానిబిడానుభూతి హృదయమ్మునఁ ద్రావఁగ నూహసేతు, నా
లోనె కుదింతుఁగోరికల, లోకము మెచ్చదటన్న చింతలన్.

90

చింతలు చిత్తమందెసఁగి. చిందరవందరసేయు నప్పుడా
వంతయు దుఃఖమున్నొరయనట్లుగ, నిత్యము నాత్మతృప్తిరే
కంతయుఁ దగ్గనట్లుగ, దయామతి దీవెనలిమ్ము! ముక్తి సీ
ద్ధాంతవి నోద; దీనిజనతావనకారణజన్మ! నాగురూ!

91

పాపము, సౌఖ్యపుమ్మునుఁగూఁ బై ధరియించి ఘటించినప్పుడా
చాపల ముత్తరించికొను జ్ఞానము నా కడలేదు-నీవె నా
కాపుగ నిల్చి యట్టి యవకాశమె యివ్వకు, తండ్రివై న నీ
ప్రాపున నాడనిమ్ము-పసిబాలకు పోలిక నన్ను సద్గురూ!

92

తలఁపులె కార్యరూపమును దాల్చును-బండిన యప్పుడట్టిచోఁ,
దలఁపులు చెట్టలై నను గృతంబున దూష్యములొను మన్మనో
నిలయమునందు నీవెప్పుడణీయము దివ్వెగవెల్లి, కలు నా
తలఁపుల సంస్కరించుము, నితాంతదయాపరిణాహ! సద్గురూ!

93

అశకుఁబాదు నీ యభయహస్తము నా తలపై ని నిత్య సౌ
ధాశన చంద్రికాలిత తాణ్డవముల్ జెలఁగింప. భావనా
కాశమునందు నీ చొక్క డఖండరసాకృతి వెల్లు వెల్లుచుఁ,
నీ శివతాతికాంతులను నింతువుగాక! యెడందలోపలఁ.

94

చీకటికోనవంటిదగు జీవితమందున శాంతిలేశముఁ
లేక కృశించిపోయెడు మలీమనసంధ్యలయందు, స్వామి! సు
శ్లోకము-నీ స్వరూప-మెదలో వికసించి, పవిత్రశాంతి స్వే
చ్ఛాకిరణంబులఁ వెలుఁగుఁజల్లుచుఁ దృప్తినిఁగా నొనర్చుతఁ.

95

స్వామి! యసంఖ్యైకవివర్తనలబోరి, యలంకగూర్చి, వి
శ్రామముగోరు నా యనసరంబుల, నీ వొక మాతృమూర్తివై
ప్రేమతుషారబిందునివీరిసము-కల్పక పల్లవావళి
కోమలమైనచూపు నొడగూర్తువుగాత! మెడందలోపల॥

96

పలికిన, నూరకుండినను, బాడిన, నేకడఁజుట్టుచుండిన॥,
నిలిచినఁగాని, నీ నరణ నీరజముర్-కరణాప్రసన్నముల్-
కలకల నవ్వినట్లులు, వికస్వరరూపములై న యట్లు; నా
తలఁపున నిల్చుఁగాత! జనతాపనివారణకేళి నద్దరూ!

97

కలలెల్ల నీవయై వ
న్నెలు చిలికెడుగాత! సుగుణనీరధి! నీ క
న్నులలోని కాంతులే, నా
కలలకు జీవంబులొనుగాత! గురూజీ!

98

అనునయశీతలమ్మును, దయాభరమంజితమ్ము, హాస చి
క్కుణమగు నీ కటాక్షము వికస్వరకల్పకపాదపంబు-నా
మనమున నిల్చుఁగాత! మనుమానముచేఁ గొడిగట్టినట్టి శాం
తనిభృతసుందరంబయి తనరెచ్చెడు, చిక్కునిప్రేమ దీపమై.

99

నీవే సలికించితివో!
దేవా! ముత్తెములవోలు దీవెనలిడి, తీ
వ్రావేశభాసురంబు-ము
దావహమగునట్టి నీ ప్రధమశతకంబున్.

100

పదహాతిఁదీన్మగా వెనుక

పాటున వచ్చెదవేమి? యూరకే

బెదరఁగఁజేతువేమి?

వలపింపుల తియ్యనిచూపుఁ జూడకే

యదలిచిపోదువేమి?

నిజవంతయుఁ జెమ్మఱిపోనె, నీదు స

మ్మదమిక జెండుగాను? ..

ఒకమాటయు నాడవిదేమిరా? ప్రభూ!

వి భూ తి శ త క ము

— 0 —

శ్రీ రమ్యంబగు రూపుతోఁ బతిత హృత్సీమల్ గటాక్షించి, సం
సార క్లేశ పరాజ్ఞాభిత్వ సుఖసాక్షాత్కారతాసిద్ధి-న
ద్వైరాగ్యంబు ఘటించి, మోక్షపదవీ భద్రాత్ములం జేయు సా
కార బ్రహ్మము-సద్గురున్-సకలచోకస్వామి, నర్పించెదన్.

1

లోపల వెలు వెలులకు రూపము వచ్చుటటుండ, బ్రహ్మ వి
ద్యాపరిపూర్ణతా ఘటితమైన రుచిస్ఫురణంబుతో-జగ
ద్వ్యాపకుడై నవాఁడు, భగవంతుడ నిక్కమయైనవాఁడు-భ
క్తాపదఁ బాపువాఁడు-గురుఁ డస్మదుపాంతములన్ వెలుంగుతన్.

2

ఎవ్వనియేని దర్శనములిచ్చు సమస్తము, భక్తికోటియం
దెవ్వనియేని నవ్వు గురియించును-శాంతి, యుగాంతకాలమం.
దెవ్వని యూర్పులందు జనియించెనొ ప్రాబలుకట్టి, ముక్తికిఁ
దివ్వె-సరాత్పరుండు-గురుదేవుఁడు, మాకు ననుగ్రహించుతన్.

3

తానుఁబరాత్పరుండనెడు తద్యముఁగప్పుట కెట్టి వింతయో
గాని జరించు, మానవునికై వడి నొక్కొకసారినుండు, న
జ్ఞానివలెన్, శిశుక్రియ-ననంత విలాసనిశేష పుష్పితో
ద్యానము-సద్గురుండు-సతతమ్మును మమ్ము ననుగ్రహించుతన్.

4

నవ్వుల పువ్వులన్ గపట నాటకముల్ పవరించువాఁడు, పై
నెవ్విధినైన లోఁబడక నింద్రియముల్ వలగొన్నవాఁడు, యా
నివ్వెఱపాటుఁగూర్చు రమణీయవపుః పరిణాహి, పాపికిన్
దవ్వగువాఁడు-సద్గురుఁడు, దారమతిన్ మము వెంటనంటుతన్.

5

అక్షినిదాచికొన్న నిబలాక్షునిబోలి, విభూతులెల్లఁ బ్ర
త్యక్షమునేయువాఁడు, కమలాక్షునిపోలిక లోకరక్షణ
దీక్షితుఁడై నవాఁడు, గురుదేవుఁడు, బ్రహ్మనుబోలి వేద సం
శ్చక్షుఁడై నవాఁడు, దయసేసి నిరంతర మొముచుండుతన్.

6

చిరముగ మాకునై తపము సేసెడువాఁడు, పవిత్ర వన్నగా
భరణము లేనివాఁడురుక్కపా పరిపూర్ణవిలోచనాబ్జని
ర్చరమగు చూపుతోఁ బతితులన్ గరుణించెడువాఁడు, శిష్య హృ
త్పురముల నేలుతేఁడు దరితోఁ గనిపెట్టునుగాత మమ్ములన్.

7

రాముఁడు తానయై విధికి రామునిఁ గొల్పెడివాఁడు, భక్తహృ
ద్భాములఁబొంచి చెట్టతలఁపుల్ గురిసేసె కువాఁడు, గమ్యమా
యాముషితుండువోలే నరుఁడై వ్యవహారము సేయువాఁడు, మా
యామృదితుండుఁగాని గురుడాత్మల మమ్ము సముద్ధరించుతన్.

8

కారజఙ్మఁడై నిజముఁగప్పి పరీక్ష యొనర్చువాఁడు, మం
దారమనోజ్ఞమూర్తి, జనతా ఘనతాప కరాళ వృత్తికిన్
దీరుగడై నవాఁడు, దరితీపుల నెయ్యము సేయువాఁడు, కాం
క్షారహితుండు, శిష్యహిత కర్మరుఁడౌ గురుఁడెప్పుడోముతన్.

9

నా కవితాకుమారివలె నవ్యవిలాసము లేనివాఁడు, ప్రే
మైకనిధానమైన హృదయంబునఁ దల్లినిబోలువాఁడు, ము
గ్ధకృతి నొక్క చిన్నిశిశువన్ననుఁ జాలనివాఁడు, భావముల్
వ్రాకిన పెద్దవాడు గురువర్యుఁడు-మమ్ము శమించుఁగావుతన్.

10

మానవుడందమన్న నతిసుర్వము నీవరితంబు, దేవుడే
గానియటన్న నా కథలు కల్పిత మంచని త్రోసిపైతు నీ
వే, నినునేగతిన్ మది గ్రహింతుము? దైవమో? కాదో? చెప్ప వ
య్యా? నయనమ్ములున్న జనుషాంధులజేతువు మమ్ము, నద్దరూ!

11

ఇక్కడఁ గూరుచున్నపుడె యెక్కడనో యొకభక్తునింటిలోఁ
జిక్కఁకచిక్కి సావడ వనింతువు, వేతొకచోట బాధచే
స్రుక్కెడు శిష్యునిన్ మృదులసూక్తుల నూరటఁ దీర్తు-వింతకున్
నిక్కముఁ దెల్పివోయి! గురు! నీవనుచెందరా? లెక్కపెట్టెనన్.

12

తలగడచేయిగా నిదురబాల్తువు వచ్చినవాడవోలే, నా
“మెలఁకువ నిద్రలో”, సకలమేదినిఁ జాల్చెదు, నమ్ముకొన్న భ
క్తులకునుఁ బుణ్యరూపమయి దోచెదు, నీయది నిద్రయన్న మా
మెలఁకువ వ్యర్థమై వెఱనిమీలిత నేత్రులమోదు, మోగురూ!

13

మఱియొకసారి నీలములు మాటిన చిక్కని చూపులెత్తి, యు
ప్పరమునఁజూచి, ఫక్కుమని పైబడి నవ్వెదు, నవ్వుటంచులన్
విఱసి కొనంగ, నిర్మలకపేర సుతాచల దూర్మికంకణ
స్ఫురిత నిసర్గ శైత్యములు-పుణ్య ఫలంబులు-భావమంజరుల్.

14

ఇంకొకసారి మమ్ముఁగని హెచ్చరికించెదు, మోక్షకామినీ
కుంకుమ పత్రభంగములకున్ జిగి ముత్యపుటంచు ఁదు, ని
శ్చంకమనోజ్ఞహాసముల, స్వామి! యపత్రవలోఁగిపోయి సా
శంకములై న పిత్తమృగశాబము లొక్కటగ్రేళ్లు దాఁటఁగన్.

15

పాటలపల్లకీ మృదుల పల్లవభా పరిభావియో జటా
జూటమునశ్శువోఁ, బికిరి చూపులతో నటచూచి, మ స్తము
న్నాటితమున్నొనరెదవు, నా గురుదేవ! తదీయ మర్థమున్
బాటనసేయ నేరక మనంబులు-బుద్ధులు-నందడింపఁగన్.

16

కలగనునట్లు తండ్రి! చిటుకంబున హస్తము నూడి, తీవ్ర ని
శ్చలతర దృష్టులన్ తతదిశావలయంబునఁ గ్రుమ్మరించి, ని
ప్పులనెగవోలెఁ గాంతి గడివోవగ నూరెదను-పూవులట్టి నీ
తలఁపుల నగ్నిఖండములు దార్చిన నెవ్వగ జీవిరా! గురూ!

17

విరిసిన తమ్ములట్లు యగనువిం దొనరించెడు కన్నుదోయి, కో
టరమునయందుఁ బులుల విడప్పునఁ జూపులు సుశ్శుజుట్ట నెం
దరయక-నిన్ను నీవె మహితా దృతిఁజూతు. దుషార శైలకం
దరమునఁదొల్లి శంకరు విధంబునఁ జూచుట కర్థమేమిరా?

18

కలకల నవ్వు-నవ్వుల నిగారపుఁగాంతులలో ననేకమై
పలుకులు, చిన్నచిన్నగ విభక్తములై దెగిపోవనేవా-ప్రా
బలుకులు మాటలాడెదవు, స్వామి! గభీరత పైఁపలేని పి
ల్లలతలిరున్ దలంపుల వి, రాటములొచు పరిభ్రమింపఁగన్.

19

చాతురి జారిపోవ నెకసక్త్యములాడెదవేమి! తండ్రి మా
యాతన నీ తలంపునకు నంటినదో, మరిలేదో? మేనిపైఁ
గోతకు కారమున్ మెదపి కొట్టెదవేమి, దయావిహీనతా
శాతములైన వర్తనలు జ్ఞానులకంటిన విద్యలేమిరా?

20

తెగువగ నెట్టొ కోటరముఁదీర్చిన యవ్వయువోలె, నోర్మిపై
ముగుదలకెల్ల నింటితనముల్ వచియించెద వానవెట్టుచున్,
మగలకు నీతిసెప్పెదవు-చూని! తపస్సులయందువోలె, నీ
వగజితవక్ర వృత్తులు గృహస్థులయందును దొడ్డవాఁడవో!

21

అవునొకసారి పెద్ద వ్యవహారవిదుండువువోలె మోయ నీ
యవు, మఱియన్యులన్ జిదురులాడెద. వాడినవానికెల్ల నే
ర్పవియఁగఁ గొట్టు సెప్పెదు గదయ్య! భవన్నటనాధురీణతా
నవనవలీల లెన్నియయినన్ గల వెవ్వరు దేత్తు?' నాగురూ!

22

పలికినమాటమే మరలఁబల్కెదు, చూపిన యట్టి భావమే
యలయక సోగబొమ్మముడియందు లగింతువు, చేసినట్టి చే
ష్టలెమరిఁజేసె దెందులకు? స్వామి! పదింబడివల్ల వేతువో
కళయొక నిత్యసుందరసుఖంబును నీతి సముద్ధరింతువో.

23

పులకలిగిర్చు హస్తములముద్రలు వట్టి, హసించు మల్లెపూ
పులకెనయైన చూపులను బూనిచి, చూపులరేకులందు నీ
తలఁపులుదీర్చి, లేదలఁపుదారులభావముఁ గ్రుమ్ముచున్ రసం
బులఁబ్రకటింతువేమి? పలుపోకలఁజిక్కని దేవకన్యనై

24

నాగురుదేవ! నీభరతనాట్యమహంబులలోని సర్గయుం
పాగతివోలి భావములుపారుట గన్గొని, నా తలంపుచున్
రేఁగెడు, నెచ్చటోపలవరింతు వియచ్చరకన్యకాసుధా
భోగమనోజ్ఞగీతములు పూచిన-పండిన-వంతదీపులన్.

25

శారద రాత్రివేళల మసారవిలోచనపించికా పరి

ష్కారముతోరమై, భువనసంతతిడక్కఁ గొనంగ-రాస లీ
లారతిఁ జొక్కినట్టి చవులందలపించెద వేమో! దివ్యబృం
దారమణీయభూమలఁగదా! తొలి నాట్యములో జగత్ప్రభూ!

26

అలరులబోలు వ్రేళ్లు లయానుగుణంబుగఁ ద్రిప్పిత్రిప్పి, బా
వలతలఁబెంపుఁ దీర్చెదవు, స్వామి! యిదెక్కడి కర్మమయ్య! నీ
జీలుగు పిసాళికన్నుల దుచిఁ గనుబొమ్మ చలించినంతనే
నిలువున నీదుగాఁగరఁగి నిల్తును నేనొక ముగ్ధరాధనై.

27

ఘల్లురు మంచుమ్రోయు చిరుగజ్జెలనాదములేకయే, లయా
భ్యులసితంబు సూపునలవు, గటకాముళ హస్తముద్రతో
నులము దూరనేయు పిడియొప్పునుఁ జూదినదాది, ప్రేముడుల్
చలెడు నీ స్వరూపమే నిజంబుగ వ్రేలెడుఁ గన్నులందునన్

28

నా వెనువెంటనే మధురనాట్యములాడెడు, చూచినంతనే
లేవిదియేమి చోద్యము? భీతిశూన్యవిహారియౌ జగ
త్పావనమూర్తి యిట్లు పసివారల పోలిక నవ్వి యాడునే?
తావులు గ్రమ్ము నీ సువరితమ్ములు-కిన్నులు నమ్మలేవురా!

29

అరవిరిచెక్కలఁ మధురహాసము బంగరుపూతఁబూయ, సుం
దరమధురమ్ముగాఁగఁ గరతాళముఁదట్టెడు, వెన్నఁజూతు నా!
యెరుఁగనివాఁడవోలే గమనింపవు-మాడకయున్న ముగ్ధమం
ధరహాసితంబుతో సుమకటాక్షము గ్రుమ్మెద పెట్టి వింతరా?

30

అల తలంపులందు మధురాళలు పూవఁగఁగాచికొన్న, గో
పాలకమూర్తి! ధేనువుల భంగిమమున్ గరుణింతువో! జగ
త్పాలకముల్-గటాక్షములు-వాల్తువో! యాళలుపండఁజేతువో!
మేలములాడి మేనిమిరి, మెత్తువో? అంతటి భాగ్యమా! ప్రభూ! 31

నేనొకధేనువై, సొగసునింపిన, నారమణీయశృంగ కో
టీనవకుట్టులంబుల గడింతువు పట్టుల కుచ్చులన్, గళర్
పూనినకన్నులందుఁ దడిముద్దులఁబెట్టెద వేమో? శుష్క-వాం
ఛానిబిరీసమీ-మనుజ జన్మము-నాపయి నెత్తితేమిరా! 32

అరవిరిదండ శృంగములయందు, లలాటమునందుఁ గుంకుమం
బరుతను గర్జికారసుమహారము, విచ్చిన యంఘ్రులన్ మనో
హరమగు పచ్చిలేఁబనవుటందముతోడ, వసంతకోమలా
భరణ యుమాకుమారినలె, భావము పండఁగఁజేయనా! ప్రభూ! 33

కరువునుబోసినట్టు లొడికమ్ముల ప్రేతల జీవనమ్ము, పు
ల్లరుచిరమూర్తి! నీవు-ప్రజరాజు చరించెడువేళ, నీదు మే
నొరసి యనన్యసౌఖ్యచలితోర్ములఁద్రూఁ గనువై చియున్ననా
పదువముఁజూచి నీవె పెరవానివలెన్ వెఱగందవా? ప్రభూ! 34

యామునభూములం, జలుదులంశ యొనర్చెడువేళఁ, జంపలా
క్షీమహానీయమణ్ణలవశీకృతుఁ, గన్గొని, సోపహాస ల
జ్జామధుర్మార్గదృష్టులను జల్లుచుఁ బూజయొనర్తువేమో? కా
నీ, మనుజత్వమిచ్చితివి నీమది యెంతటి కర్కశంబురా! 35

నాటిబెడంగులన్ విడచినావనుమాటయెకాని, నీకు నే
 లోటుర! మంచిమొత్తైపుసరుల్, దలపై ని శిఖండదామమున్
 బాటననేయమి న్నొనలిపైబడు వెండ్రుకలన్ని యన్నియున్
 నీటుగ హత్తికొన్నయవి నీకిపుడున్, దొలినాటి పోలికన్.

36

అలనుఁగాచినావు, మునువంగదతోదురపిల్లచున్న భ
 క్తాశినిఁగాచినావిపుడు కమ్మనివేణువుఁబూని రాగల
 క్షీరమణీయమూర్తిఁ గులికించితి, నాఁడులు నేఁడుగూడ నీ
 లారనమిచ్చి మా హృదయ రాగము గొంటివి, భేదమేమిరా!

37

నీవు కిశోరకృష్ణుడవె నిశ్చయమోయి! గభీరవృత్తికిన్
 దావలమౌ భవత్కుచరితమ్ములు, నాఁడును నేఁడు-భక్తచే
 తోవహముల్, ధరావలయ ధూర్వహముల్, గనులున్నవారు నీ
 పావనమూర్తి గ్రోలెదరు భక్తిపుటంబుల-లేక లేదుపో!

38

నేనెటనున్న నా వెనుకనే చరియింతువు నీడవోలె, స్వా
 మీ! నినునేగతినిబిలుతు? మిత్రుడవందునో! దండ్రీయందునో?
 యానతియిమ్ము, మజ్జననియందునో? నా కడమాటఁ జెప్పనా?
 దీనుని నన్నుఁ-గాచికొను దేవుడవందును సుమ్ము! నా ప్రభూ!

39

పదహాతిఁదిన్నగా వెనుకపాటున వచ్చెదవేమి? యూరకే
 బెదరఁగఁజేతువేమి? వలపింపుల తియ్యనిచూపుఁ జూడకే
 యదలివిపోదువేమి? నిలువంతయుఁ జెమ్ముటపోసె. నీదు స
 మ్మదమిఁక బెండుగాను? నొకమాటయునాడవిదేమిరా? ప్రభూ!

40

అకుచలించినంత పవనాహతి సీసడియంచుఁజూతు, మా
 ధ్వీకమదారణంబయిన తిన్నని కంఠమునెత్తి కోయిలల్
 గేకలువెట్టి నంతఁ బరికింతును వేణునినాదమంచు, నా
 యాకులపాటు నీకు నగవైనది-యెంతనియేడ్చి కొందురా!

41

కలువలతోడనే బొమిడికంబు రచించితి, వెద్ద నెమ్మి యీఁ
 కలునవరించి; మల్లెలనుఁ గట్టితి లేమొలనూలు, కొండ గో
 గులఁ గడియాలుఁదీర్చితిని. కూరిమిఁగై కొనలేవు, వింత బా
 గులపనివాడ! యెవ్వరికిఁగూర్తును! కన్నులఁజూతురా? ప్రభూ!

42

కనుఁగొనయంచులందు కళఁగారఁగఁజూచుట యొక్క-వింత, పై
 కొని నెఱమావిఘాత గిలకొట్టుచు నవ్వుట యొక్క-వింత తి
 న్ననియెలుఁగిచ్చి ముగ్ధవచనఁబులు పల్కుట యొక్క-వింత, యొ
 ప్పిన నెఱకాడ! నీచెనఁటి వింతల నెన్నిఁజెప్పి కొందురా!

53

రా మధుముగ్ధమూర్తి! యిటురార, సుగంధిలకీర్తి! చక్కన
 య్యా! మదమత్త గోపవనితాంతరమానము దోచికొన్న దొం
 గా! మిడిమేలపుం వయసు కల్లరిచేతల మోనపుచ్చి, యే
 లా మదిఁదూలఁబుచ్చెదవురా? అతిలోక విలాస సుందరా!

44

రాజఁజిగిర్చు చూపుల కురంగము పోలికఁ జూతువేమి? ము
 గ్ధాలనమూర్తి! పాటల జటాభరణంబు శరీషమాల, పై
 పైలయసూపఁ గన్నొమలవంచుచు నాట్యముఁ దీర్తువేమి? శో
 భాలులితాంగ! నీ మనసు పజ్జల నేతలఁపుల్ ఫలించురా?

45

పరుగిడిపోదు వెవ్వరినో పట్టెడువాడవు పోలే, వెంటనే
మరియొకరాయినై నిలుతు మౌనముగా, నలపచ్చి కన్నులే
దెరువ, వదెంత పిల్చినను దీయని పల్కులఁ బల్కవేమి! యే
ర్పరువఁగరాని సూతన విలాసము లెంతటి చేతలో! ప్రభూ.

46

మంకెన పూలరేకులను మచ్చరికించెడు నీదు మోవిపై
నింకిట పొంగఁజేయకుమ! యీ తెలి ముత్తైపు నవ్వుపాటకై
రంకు నమూహమాత్మ పలలంబుల నుంకువ పెట్టునట్లుగా
సంకటపాటుఁ జెందితిమి. చాచును నీచెలికారపున్ గతల్.

47

అడ్డపుఁబారులందు చరణాబ్జములుంచి, భయమ్ములేని యీ
పడ్డయువోలే దూఁకెదవు, స్వామి! కరోరములైన ముండ్లు నీ
కడ్డమరావో! కోమల పదాగ్రము లింతకు వాడు చెందునో!
గడ్డముబట్టి వేడెదనుగా! రహదారినిఁ బోవరా ప్రభూ!

48

చుటుకునఁ గంటకం బొకటి చొచ్చిన నీపదచుందు, వెంటనే
చుటుకున నామదీన్ నిశితకూలము సూడును. నీదు మోవిపై
నజవిటినవ్వు భక్తులకు నామెతఁబెట్టిన యంత సానునోం
తరమున పేయి పెన్నెలలు నాట్యము యాడునురా. జగత్పతి!

49

అగణితకాంతి చంద్రకితమైన మనోహర వక్త్ర మెత్తి తీ
యగ నొకమాట పల్కితివ? యానలు దూయును నాకు, భాగ్యముల్
జగమునవెల్గి త్రుళ్లి పడు చందముదోచును, గన్నులందు ధా
రగ స్రవించుచు బొప్పములు లజ్జకు లజ్జయెలేదురా ప్రభూ!

50

మోటకునే శరీషకుసుమాంగిని గోపిక, నీవె యీ జగ
న్నాటక సూత్రధారి యదునాథుఁడుపై పయినేమి చెప్పనా
బోఁటులనేనె రూపగుణభూషిత, నప్పడు నీవె నాదు మో
మోటముగోరి, మేనలసిపోదువా పోవవా? యేమిరా, ప్రభూ!

51

అచ్చపుఁబూలవంటి దరహాసముతావులు కెంపు మోవిపై
నచ్చుపడంగఁ, బుణ్యఫలమై మనయింటికి వత్తువంచునే
ముచ్చట నెన్ని దుస్తులనో పూనితి, మాచ్చితి, స్వామి యింతకుఁ
వచ్చుటటుండ వత్తువను వార్తయు రాదుజగన్మనోహరా!

52

పూవులమాల లెవ్వరికిఁబూనుతు వాడునో యేమొ? చందనం
బే వలరాజు దేహమున కింపుగఁబూయుదు హేమపాత్రలం
దావిరియోనో, నా నిడుడలో నెగ యూర్పుల నింక కన్నులఁ
జీవము లెట్లు నిల్పుదును జిక్కికపారునో యేమొ? నా ప్రభూ!

53

అవునవులే! మహాబిరుదమందిన పెద్దవు! చిత్తమేర్చుప్రో
డవు! పిడిబాకుచూపులు గడల్కొనఁజూచుట యేమి దానిపైఁ
గవకవనవృక్షేమి! గడుకల్లరిమారివి బాసదప్పు గొ
రవమది నీకె దక్కినదిరా! సవిలాసకటాక్షసుందరా!

54

పలికిన ముత్తెముల్ ప్రివిలిపారునో! లెతగులాబివంటి నీ
తలఁపులు జారునో! నవసుధామధురంబగు పల్కుపల్కి నా
కలకిలికించితంబునకుఁ గాంతులు దిద్దుట మేలొ! లేక పూ
వులవలె నిట్లై మౌనమునుఁబూనుట మేలొ యెరుంగఁజెప్పురా!

55

వచ్చెదనంచురాని మగవాఁడవటంచన జేల! యిప్పుడే
వచ్చితి! నీ యొనర్చిన యుపాస్తి గ్రహించితి నంచుఁ జూపి నా
కచ్చెరుపాటు గూర్చెదవయారె! యనేక శరీరవృత్తి నీ
కచ్చినవిద్య యౌనుగద! యౌవతమానస పశ్యతోహరా!

56

వీతనువెత్తివచ్చి భుజియించితి నా గృహమందు, భక్తిచేఁ
గాతరమైన నా నిడుదకన్నుల నెవ్వరి రూపుగంటి, భా
వాతురముగ్ధ మీ హృదయవల్లకి నే హృదయేశుమూర్తి సం
వీతములైన గానములు వింటివి? నిక్కము దెల్పరా ప్రభూ!

57

భీతమృగీవిరోలములు విచ్చిన కల్వలపూలు సంభృతే
చ్ఛాతత భారభుగ్గుములు చల్లనివెన్నెల చాలు బాష్ప ధా
రాతిగముల్ సరోజముకుళాతనిశాతములైన యట్టి నా
కాతరదృష్టి మంజరులు కంఠమునఁ బెనవై వలేదురా?

58

భోజనవేశయందు మొగమోటముఁబూనితి వేమొ! నీకు నా
పూజలు నచ్చెనో! వితగఁబోయెనా! నెమ్మదివత్తిఁజేసి నీ
రాజనమెత్తినానా! కలలన్నడి విస్మృతిఁజెందినానా! యు
ద్వేషితవృత్తి నెన్ని చెడుతెరువులఁజొచ్చి పరీక్షసేతురా!

59

బాధితభక్తలోక ఘనపాపనివారణశౌంజ్ఞమైన నీ
పాదములందు వాసనలుపండిన గొజ్జఁగినీరు వోసి న
మ్రోదముసేసినానా-తడివోవఁగఁ కొంగుల నొత్తినానా లే
దో! దయసేయవేమి? కొతుకుంచిన నాపయినొట్టురా ప్రభూ!

60

చక్కెరపాలువోలే సరసంబుగఁ జల్లగఁబల్కి మోదముఁ
గ్రుక్కిఁశులిచ్చినానో! పరిగొన్నభయంబున దాపుదాపునఁ
నక్కుచుఁ చిల్లుకూనవలెనై మరుమాటయె లేక యుంటినో
నిక్కముదెల్పి వోయి విభు! నీకు సభక్తి నమస్కరించెదఁ.

61

ఏమది? కామరూపముల నెత్తెడు నేరుపులున్నవంచు నే
మో! మదిలోనఁ ద్రుళ్ళిపడిపొంగెడు నేరుపు నిక్కమైన స్వా
మీ! మఱినేను గావెలయుమీ! గనులారఁగఁజూచి చూచి యా
నీమహానీయపాదముల నించెదఁ జూపుల క్రొత్తముత్తెముల్.

62

నీవు క్షణంబులోపలనె నేనుగమారెదవోయి! యోగవి
ద్యావశిష్టై యనంతరము తత్పరిణామము నుజ్జగింతువుఁ
గేవలభక్తితో భ్రమరకిటము వోలిక నెన్నియేండ్లకో
నీవుగ నాదువేమో! పయినేనగు జాడలుకావురా ప్రభూ!

63

నాకును నీకు నొక్కటె మనంబయినఁ మఱివీవె యౌదునో!
నాకల యీ స్వతంత్రత యనంతము భక్తిసుఖంబు లీనమై
లేకయెపోవు నేమిరభశీ! యికచాలు నభేదభక్తి స్వే
చ్ఛాకలకోకిలమ్బువలెఁ జల్లఁగఁబాడఁగఁ నీయరా ప్రభూ!

64

నేనిఁనుగొల్చు భక్తుడయి నీవు మదజులనీ డలందు లీ
లానటనంబునేయు ప్రజరాజుగనున్న నిఁకేమి లోక వాం
ఛానిగడంబులన్దగిలి చావక నిర్మలమోక్ష లక్ష్మికిఁ
దానకమైన నీగుణకధల్ వినుతించి, తరించి పోయెదఁ.

65

స్వామి! చలజ్జవేజముల చాయలు పొంగిన చూపులెత్తినా
నోములు పండఁజూతువా? మనోరథముల్పులకింప నీల్పినా
తో మఱుమాటలాడెదవా! తుందిలమో కరుణాభరంబుచే
కోమలహస్త మెత్తి యొడఁగూర్తువా! సీతొలితాకుఁ చల్వలన్

66

ఏగతివత్తువోయి! వచియింపుము ముందె చిరత్నరత్నశో
భాగణసీయమై జిలుగు బంగరుఁ జిల్కలతోడ మన్మథా
జ్ఞాగమ సూత్రపజ్కులకుఁ జక్కని వ్యాకృతివోని తేరిపై
ప్రేగుగనిల్చి యొక్కపృథివీపతివై కనువిందొనర్తువో!

67

ఘల్లురు ఘల్లుమంచుఁ జిరుగజ్జెలు పాటలువాడ రాగముల్
చల్లెడు పద్మరాగమణిసంతతిలేఁజిగురీన నంచులఁ
ద్రుశ్లెడు నాణిముత్తెముల తోరణముల్చెరలాడ బంగరుఁ
పల్కియందు వచ్చెదవో స్వామి! విలాసము సందడింపఁగఁ.

68

మల్లెలతోడగట్టిన విమానములో నవకల్పవల్ల రీ
పల్లవచామరంబులను వైవఁగఁజొక్కలె కన్నెలొమ రా
జిల్లెడు నీల కృష్ణతులసీమధురాంగముతోడ వచ్చి నా
యుల్లముఁ జల్లఁజేసెదవో! యోయి! శిఖండవిముగ్ధకుంతలా!

69

క్రొవ్విరి మల్లెమంజరితకుంతలభూమి, శ్రవోయుగంబునన్
మవ్వపు కర్ణి కారములా, మధ్యమునన్ సుమకొంచి, మానముఁ
ద్రవ్వెడు పారిభద్రముల దండలు సేతులఁబూని, నీటుగాఁ
బువ్వలరంగఁడై మెఱసిపోవుగదా! జగదేక మోహనా!

70

ఇట్టులె నద్గురుండవయి యీ పరిణాహిజఙ్గాశితోడ, నే
కట్టునుఁ బొట్టు మార్చకయె, కమ్మని పూవుఁబెడంద తోడనే
నెట్టనవచ్చి తీరవలె నీ మటుమాయల విద్యఁ జూపినన్
యొట్టుసుమీ! యిఁకెన్నటికి నుండవు తీయని భావబంధముల్.

71

నీకు రుచించునట్టి కమనీయ పదార్థము లెట్టి వెట్టివో
నా కెఱిఁగింపు ముందుగనె నా హృదయాంతర రోచి! ముగ్ధభా
వాకరమూర్తి! ప్రాణములనై నను నర్పణఁజేసి తెచ్చి నీ
రాకకుఁ గాచియుండెదనురా! దళితేంద్ర దృష్టహాష్యవీ!

72

కలకలలాడు వెన్నెలలకై వడి శీతలమై, గులాబి తే
కుల రసమూరినట్టి చిరుగొఱ్ఱఁ గిసీటనుఁ బాద్యమిత్తునో!
పిలపిలదోఁగు బాష్పముల వెచ్చని ధారలు గ్రుమ్మరించి పై
నొలసెడునూర్పు వేడి తడియొత్తుదునో సెలవీఁయరా ప్రభూ!

73

గిలుకు మెఱుంగు టందియలఁ గ్రిక్కిరియన్జిరు మ్రోత, మోవ్విఁ
గల దరహాసవల్లరులు గ్రమ్ముముఖంబది యందగించునో
వలవల కంటినీరురలి పారెడు చెక్కులతో, హరాద్య్వధా
కులితముఖమ్మెదుర్కొనఁగఁ గోరెదవో! వివరింపరా ప్రభూ!

74

తరుణసరోజదామములు దామవిమేలో! యురంబున మనో!
హర తులసీవిసీలదళ హారముమేలో! శిఖండముగ్ధ శే
ఖరమునఁ దావులొత్తుకొను కల్వలదండలు గోరికొందువో!
దిరిసెనపూల పుణ్యములుఁ దీర్చెదవో! దయసేయరా ప్రభూ!

75

సున్నదనంబుగా నలుగు నూరుదునా! కనుదోయిఁ దీర్పగన్
బ్రన్ననిక జ్జలం బిడుదునా! కురులం దడియొత్తి దేర్పగన్
సన్నజరిటువాలుఁ గొననా! యిదె కంకతికమ్ము చాలునా!
తిన్ననిదర్పణం బివటఁ దీర్తున! యెద్దియు విస్మరింపనా!

76

అడుగులు నేలపై నిడెదనందువు స్వామి! కరోరభూమిపై
నిడుటది యేమి? నీ పదము లే డైరఁ గందకయుండుటేమి? నా
యెడఁద సుఖించుటేమి? తగునేమిర! ప్రన్ననివెల్లపట్టుప
చ్చడముల విచ్చియొండెదను సద్మమునన్ దయసేయరా ప్రభూ!

77

వచ్చెడుదారినే యెదురువత్తును, త్వత్పదపంకజాతముల్
గ్రుచ్చి-కవుంగళించుకొని-క్రొవ్విరి దండలుపై తుఁ, గొతుకా
భ్యుచ్చలితంబులై యెదురు పొంగులు వోయెడు చూపులెత్తి, పై
పెచ్చుగరేఁగు నీ హృదయవీధి లగింతునురా! జగత్పతీ!

78

క్రొమ్ముడిపీడి రొమ్ముపయిఁ గుంతలముల్పెరలాడ, చీవ్రవే
గమ్మునఁ బాటగా ననదుగొనసియాడ, మధూకమాధ్వి వా
క్యమ్ములు వల్కఁగా గళమునం దెలుఁగువణఁ కాడవచ్చు, నా
కమ్మని వాలకమ్ము నిడుగనున్నలఁ జూతువురా! మనోవశీ!

79

ఈ నినుఁజూచునష్ట-నిలువెల్లను గన్నులు, సేవలో సుఖం
బానెడు నష్ట-నాదు నిలువంతయు చేతులు, పల్క-పల్కి నీ
యాసతిఁ గోరునష్ట-నిలువంతయు నోరులు, నీ స్తవంబునం
దేనురమించు నష్ట-నిలువెల్లను కంఠము లీయరా; ప్రభూ!

80

వల్లకిఁబూవి పంచమముఁ బట్టుదునో! మఱిలేక రమ్యమో
పిల్లనఁగ్రోవి తారశ్రుతి వెట్టుదునో! జయదేవు మాధురీ
వల్లవితంబు పట్టుదినఁ బాడుదునో? మఱి, సూరదాసరా
గోల్లపితం బుజేర్చెదనో! ఓ నవనీతనమానమానసా!

81

రాగములందు నా హృదయరాగముఁ జిమ్ముచు మార్గరీతితో
నే గమనించి పాడుదునో! నీవాక శాస్త్రవయోధి. లేక దే
శీగతి జన్యరాగములు సెప్పదునో! స్వరనిర్మితిన్ హృదు
ద్వేగముఁ గోవరించెడునో! పింఛకలాపరిశోభికుంతలా!

82

తాళము దప్పెనంచుఁ గరతాళముఁ దట్టెదవేయుయోయి !భా
వాలసమైన నామఱ పాటునుఁ జూడవో? పూలరేకులీ
తేలఁగవై చు నేత్రములతీరు గ్రహింపవో? నీవు ముందఁగన్
బోలఁగ నిల్వఁగాఁ దెలివిపుట్టునో? దేహము విస్మరింపనే!

83

ఈ నిదిదానుభూతిపలుకే బెకలింపదు, తండ్రి! పాటయే
తానముగాఁగ మారినది, తానము పై పయి రాగరూపమున్
బూనినదింక రాగమునుబుట్టక, రోదనమేమి నిల్చునో!
మౌనమే దక్కునో! మృదులమానస మెంతటి బాధసేయురా!

84

నీవు మహేంద్రచాపరమణీయుఁడు చూపులఁ బచ్చిముత్తముల్
గ్రోవులఁ జిమ్మునపు గనుఁగోనలు మూతునొ యేమి! సౌఖ్యమూ
ర్చావిధియాన దీరఁ గనులన్ గననోచఁగనైన నీదు మా
కావలమేమిరా! కుసుమకల్పము మానస మేమిరా, ప్రభూ!

85

చూడఁగలేదపజ్జతను సూపెనటంచని తప్పనెంచి, పా
రాడవో యేమో! నా కనులయంచుల, నా హృదయంబులో, రుచుల్
వాడని గద్దెపైఁబొలుచు రాజెవఁడో గమనించుకొమ్ము! వె
న్నాడిన నీవు నా విభుడె కావని దిక్కులఁజాటి చెప్పెదన్. 86

వా రతనాలపంటవయి, కలలోని కడానిమేడవై;
కోరికలిత్తు నీకుఁ గయికొమ్మువి పల్కెదవేమో? దేవ! నా
కోరికఁ దెల్పునా!-జలజకుట్టులరూప విశాలదీపమై
కురిమి నాయెడంద గుడిగోపురముల్ వెలిగించి వేయూ! 87

నీ చరితామృత శ్రవణ నిర్మల నిర్హరిణీవిలోలపీ
చీచయడోలికా నటన జీవనమౌ నొక రాజహంసనై
నీ చరుణద్వయీ కమలినీదృఢ బద్ధ మనోనురాగుఁడై
నీ చరితంబుకే బ్రదుకనిమ్ము! మదీయతపోవనస్పతీ! 88

తూరుపుఁగొండ నెత్తములఁ దోఁచెడు సూర్యునిఁబోలి, కమ్రలా
జెరుణమైన నీవెలుఁగు గన్నడుఁగాత! జగానఁ దైలపున్
ధారయువోలె నేకగతిదప్పని నీపయి నమ్మకంబు పొం
గారునుగాత! శోణితమునందు నెడందను నాత్మయందునన్. 89

నాజననంబు ధన్యమగునట్లుగ నన్నుఁ బరీక్షసేయనే
యోజను నీవుఁ బూనుకొనియుండిన, నిర్వఁగనేర్చు సాహస
భ్రాజితమైన శాంతినిఁ బ్రసాదము సేయుము-భక్తిపీఠతో
ద్వేజితమైన యాత్మ బలివెట్టఁగనీ! భవదీయపూజలన్. 90

గురుఁడు పరాత్పరుండనని కూళమొగంబు-మహాస్మశానభీ
కరమలినంబు; వానిఁగనఁగల్గుట-జన్మసహస్రపాప దు
ర్బరపరిణామ; మాయవసరంబులె జన్మకు లేక పుణ్యమం
దిరములు-నీకనుం గొనల నీడలు చుట్టునుగాత! వప్రమై.

91

గురుఁడు పరీక్ష సేయుటకుఁ గోరినఁ బ్రాణములైన, మోముపై
జిరునగవప్పళింప బలిసేయని శిష్యుడు-నాత్మభూతి, దు
శ్చరితుఁడ-యట్టి పాంసులునీ సంగతిఁ బొందక హెచ్చరింప న
ద్దురు వరమూర్తి, నావయనిఁ గోటివిలోచనముల్ ధరించుతన్.

92

గురునకు బాససేసి యొడఁ గూర్చని పాంసులజాతి, పాపకిం
కరుడగువాడు-వానివచనమ్ములు వినులు పొచ్చినంతనే
చిఱచిఱలాడి నాశనముసేయును సాధక శేముషీహితం
కరమగు భక్తి, జన్మకొడిగట్టు ననంతములె న దుఃఖముల్.

93

దురిత కురారము-సద్గుర
చరితంబునఁ దప్పలేర్చు జాల్మనితోడన్,
బెరసి యనర్థము సేయక
గురువరుఁడే కాచి, తెలివిఁ గూర్చెడుఁగాతన్.

94

హరుఁడన్నను. గురుఁడన్నను,
హరియన్నను, భేదమెంచనట్టిదులు-మహా
పురుషులు, నాపయిఁ గురియిం
తురు మధురాశీస్సులు సువర్ణతోయజ దళముల్.

95

గురుడే పరాత్పరుండని

యరసి, తదిష్టంబె యిష్టమయిఁ బ్రదికెడు భా

సురమూర్తి గృహాంతరమునఁ

బురువై పుట్టినను చాలుపో! గురుదేవా!

96

గురునిమహత్తు లోకములకున్ వెలియించెడు దీక్షతో, జగ

ద్గురులయి, యాత్రిమూర్తులనుగూడ వశీకృతులన్నొనర్చి; దు

ర్దరమగు బ్రహ్మతేజమున భారుణిఁ బూనినవార్డు-కాలమం

దరుగని వారు-నన్నునుల యాత్మలు-మమ్ము నమ్ముద్ధరించుతన్.

97

ఖచరులనెల్ల మృత్యువు ముఖంబునఁ గాచెడికోర్కెఁ జేసి రా

త్రిచరసతీర్థ్యుడౌదు; గురుదేవుని యోగిరమాత్మ మాంసమున్

బవనము సేయఁగఁ బడునవస్థకుఁ దాళిన శిష్యుడ మృహ

కమని యఖండతేజము-వికస్సరమై మమునేలుఁ గావుతన్.

98

మమ్మునమ్ముద్ధరించు నియమమ్మునకే యిలఁబుట్టి, మాకుబో

ధమ్మునరించి దేర్చుటకె తా మృదుసూక్తులు నేర్చి; మాకు మో

క్షమ్ముడఁ గూర్చనే మహిత సాధన సేసెడువాఁడు-నద్గురుం

డిమ్ముగ మాతలంపులు గ్రహించి కృతార్థు లఁజేయుగావుతన్.

99

కం॥ నీవే నేనయి, నీ మృదు

భావములే నావిగాగఁ జిలికించితివో.

దేవా! ద్వితీయ శతకము

పావన భక్తి ప్రపూత పదనాట్యములన్.

100

* * *

ముద్రణ : శ్రాంతి ప్రెస్, మద్రాసు-1.